

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi

ISSN: 2147 - 1037

An Action Research on the Use of Creative Drama Method in Teaching Rules

Tuğba Dönmez
Murat Baş

Article Information

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.1374667

Received: 11.11.2022

Revised: 06.12.2022

Accepted: 07.12.2023

Keywords:

Rules,
Creative Drama,
Primary School

Abstract

Teaching rules at schools is among the objectives of both the curricula and the hidden curriculum. Schools have a structure that both reflects the society and contributes to the shaping of the society. In this sense, teaching rules at schools is directly associated with the society's displaying a behavior that complies with rules. In addition, there also exists a direct relationship between the behavior of obeying rules and teaching rules in the society. In teaching rules, there is a need for methods and techniques that will contribute to students' adopting, questioning, and understanding the necessity of rules. One of these methods is creative drama. In this context it was aimed in the study to reveal how creative drama method contributed to the solution of the determined problems regarding the behavior of obeying rules. The study group of the research, which was designed according to action research design, one of the qualitative research methods, was determined with a typical case sampling technique. Accordingly, the study group consisted of 32 4th grade students attending a state school. The study data were collected through researcher's diary, semi-structured teacher and student interview forms, and validity committee voice recordings, which were used as supplementary data. In the analysis of the data obtained, content analysis technique was used. As a result of the research, it was determined that the use of creative drama method in teaching rules contributed to knowing the rules, understanding the relationship between rules and rights, and solving the problem of compliance with social order. In this sense, it was observed that the use of creative drama method was quite functional in teaching rules.

Kuralların Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanılmasına Yönelik Bir Eylem Araştırması

Makale Bilgileri

CrossMark

DOI: 10.29299/kefad.1374667

Yükleme: 11.11.2022

Düzeltilme: 06.12.2022

Kabul: 07.12.2023

Anahtar Kelimeler:

Kurallar,
Yaratıcı Drama,
İlkokul

Öz

Okullarda kuralların öğretimi hem öğretim programlarının hem de örtük programın amaçları arasındadır. Okullar hem toplumun yansıması hem de toplumu şekillendirmesine katkı sağlayan bir yapıya sahiptir. Bu bakımdan kuralların okullarda öğretilmesi toplumun kurallara uyma davranışı göstermesiyle bire bir ilişkilidir. Ayrıca toplumda kurallara uyma davranışı ve kural öğretiminin arasında da doğrudan ilişki bulunmaktadır. Kuralların öğretiminde öğrencilerin kuralları benimsemesine, sorgulamasına ve gerekliliğini anlamasına katkı sağlayacak yöntem ve tekniklere ihtiyaç vardır. Bu yöntemlerden biri ise yaratıcı dramadır. Bu bağlamda araştırmada yaratıcı drama yönteminin kurallara uyma davranışına yönelik belirlenen sorunların çözümüne nasıl katkı sağladığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması desenine göre tasarlanan araştırmanın çalışma grubu tipik durum örneklem tekniği ile belirlenmiştir. Buna göre araştırmanın çalışma grubunu bir devlet okulundaki 32 ilkököl 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacı günlüğü, yapılandırılmış öğretmen ve öğrenci görüşme formları ile destek veri olarak yararlanılan geçerlilik komitesi ses kayıtları ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlemesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kuralların öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması kuralları bilme, kural ile hak ilişkisini anlama ve toplumsal düzene uyum sorun olanların çözülmesine katkı sağladığı saptanmıştır. Bu bakımdan kuralların öğretimde yaratıcı drama yönteminin kullanımının oldukça işlevsel olduğu gözlemlenmiştir.

Sorumlu Yazar: Tuğba Dönmez, Dr. Milli Eğitim Bakanlığı, Kırıkkale, Türkiye, tugbacumhuriyet@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-5360-9835.

Yazar2: Murat Baş, Dr. Öğretim Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye, 1muratbas@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3616-769X.

Atıf için: Dönmez, T. & Baş, M. (2023). Kuralların öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına yönelik bir eylem araştırması, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 2173 – 2206.

Giriş

Toplumda bulunan her sağlıklı birey, diğer bireylerle iletişim ve etkileşim halindedir. Sosyal bir varlık olan insanın birbirleriyle ilişkilerinde bir düzen ve uyum davranışı bulunmaktadır. Toplumda ise toplumsal düzenin sağlanması ve uygun davranışların artmasına yönelik kurallar bulunmaktadır. Bu kurallar ister yazılı ister yazılı olmayan kurallar olsun toplumsal yaşama yön vermede etkili ilkelere dönüşmektedir. Kurallar TDK (Türk Dil Kurumu) sözlüğüne göre “davranışlarımıza yön veren, uyulması gereken ilke” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022). Bu ilkeler toplumsal ilişkilerin bir düzen içinde yürütülmesini kolaylaştırmaktadır. Kurallar, önceden verilmiş hazır kararlardır. Bir başka tanıma göre belli bir grubun daha yetkin üyelerinden sistematik olarak öğrenilen kurallar, belirli ortamlarda öngörülen uygun davranışların genel standartlarıdır (Rakoczy ve diğerleri., 2010). Deneyimlere dayanarak, gelecekteki belirli durumlarda nelerin nasıl yapılmasının iyi olacağını, nelerin beklendiğini, uyulmadığında nelerin olacağını açıklar. Toplumsal, ekonomik ve siyasal düzeni sağlayan kurallar, bireysel çatışmaları azaltarak davranışlarda öngörülebilirlik sağlamaktadır.

Kurallar geleneksel, hukuksal, dini, toplumsal ve bilimsel gibi birçok farklı alanlara ait olmakla birlikte bazen birbiriyle ciddi bir şekilde çelişmektedir. Bu çelişkide baskınlık gösteren alan ise diğer alanların toplum içerisinde etki derecesine bağlı olarak değişir. İnsanların kurallara uyma davranışı göstermesinde temele alınan düşünce ise bireyin ve toplumun menfaatleridir. Bir kural bireyin ve toplumun menfaatleri karşılama derecesine göre birey ve toplum tarafından sahiplenilmektedir. Var olan kurallar bireysel çatışmaları önleyerek, karar ve tercihlerde keyfi uygulamaların azaltılmasında önemli bir işleve sahiptir. Kurallar aslında bireyi özgürleştirerek hangi durumlarda kendisine müdahale edileceğini bilmesine olanak sağlar. Aynı zamanda belirsizliği de gidererek bireye neleri yapıp neleri yapamayacağı konusunda fikir verir.

Sınıf ortamı da farklı öğrenci profillerinin bulunduğu sosyal ortamlardır. Bu ortamlarda da sınıf düzeninin sağlanması adına bir dizi kurallar konularak bu kurallara öğrencilerin uyması beklenmektedir. Özelde sınıf genelde ise toplumsal kuralların öğretilmesi de amaçlanmaktadır. Kuralların öğretimine küçük yaşlardan itibaren başlanmanın elbette kurallara uyma davranışı göstermede etkili olacağı düşünülmektedir. Okul ve sınıf kuralları sosyal açıdan da büyük öneme sahiptir. Çünkü okul ve sınıftaki pek çok kural otorite, sorumluluk ve görev yönelimlidir. Bu açıdan bakıldığında kurallar saklı bir amacın (hidden curriculum) gerçekleşmesine aracılık ederler. Daha açık bir ifadeyle okul ve sınıftaki kurallar düzenin sağlanmasının yanı sıra yetkinin kabulünü, sessiz çalışmayı, sorumluluk üstlenmeyi, verilen emirleri izlemeyi öğrettiği için öğrencileri yetişkin rolüne ve iş yaşamına hazırlayarak, toplumda baskın olan sosyal ve kültürel ortamın yeniden üretilmesine katkı sağlar (Doyle, 1986, s. 392-431).

Demokratik davranış kurallarını bilme, benimseme ve uygun hareket etme yeterliliklerinin bireylere kazandırılmasında aile ve okulun önemli bir rolü olduğu rahatlıkla söylenebilir. O halde, demokratik bir aile veya okul ortamında, yasa ve yönetmeliklerden veya toplumsal değerlerden kaynaklanan bazı kuralların bulunması gerekir. Bireylerden ise bu kurallara uygun davranmaları, uymayanları uyarmaları, uyanları gerektiğinde takdir etmeleri beklenir. Böylelikle bu bireylerde, demokrasinin bir gereği olan “kural bilinci” oluşturulabilir (Yeşil, 2002, s.106-107).

Kuralları soyut semboller olan sözcüklerle tartışmak yerine, birlikte uygulayarak, yaşayarak benimsetmek gerekmektedir. Kuralların nedenleri öğrencilerin anlayabilecekleri şekilde eylemlerle ve somut olarak açıklanmalıdır. Öğretmenler kuralları kendileri de uygulayarak iyi bir model olmalıdır (Senemoğlu, 2005). Bununla birlikte bireylere kurallara uyma davranışı göstermeye meyletmek yerine kuralların varlığını ve niçin konulduğunu sorgulama becerisi kazandırmak eğitimin var olan işlevine daha büyük katkı sağlayacaktır. Yaratıcı drama tekniği bireylere sorgulama becerisi kazandıran öğretim tekniklerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir disiplin, bir yaklaşım, bir yöntem ve bir sanat eğitimi olarak var olan yaratıcı drama öğretmenin rehberliği eşliğinde yapılandırılmış bir ortamda karakterlerin katılımcılar tarafından seçildiği doğaçlama aktiviteler olarak tanımlanmaktadır. Yaratıcı drama, bireylerin sosyal gelişmelerini, işbirliğini yapmalarını, çocukların etik değerlerini ve imge dünyalarını keşfetmelerini de sağlar (Adıgüzel, 2015).

Öğrencilerin etkinliklere birebir katıldığı drama tekniğinde sadece dersin öğretimine katkıda bulunmaz. Çocuğun kişiliğinin, olumlu yönde gelişmesine, kendini rahatça ifade etmesine olanak sağlar. Bu özelliği ile bizi yalnızca bilişsel hedeflere ulaştırmaz, duyuşsal ve psiko-motor hedeflere ulaşmak için de uygun ortam sağlar. Dramatize aktif öğrenme ile bir denge sağlar. Öğrenciler, deneme aracılığıyla içsel olarak motive olurlar. Ayrıca akranları harekete geçirme, grup çalışmalarını cesaretlendirme gibi yönleri vardır (Drege, 2000).

Kuralların öğretimine ilişkin yapılan araştırmalar çocukların kural ve normlara nasıl baktıkları konusunda çocuklarla röportaj yapan Piaget'in çalışmalarına kadar uzanır (Zhao ve Kushnir, 2018). Carter (2016) küçük çocukların sosyal kurallara ilişkin bakış açılarını ortaya koymaya çalışmıştır. 5-6 yaş çocuklarının kuralları anladıklarını ve gerekliliği konusunda fikir birliğine sahip olduklarını belirtmiştir. Zhao ve Kushnir (2018) deneysel çalışmalarında küçük çocukların kuralları değiştirmede bireysel yetkiyi ve toplu sözleşmeyi dikkate aldıklarını ortaya koymuşlardır. Yine Schmidt ve diğerleri., (2016) araştırmalarında küçük çocukların kuralları oluşturmada ortak taahhütleri ve iş birliğini takdir ettiklerini ve işbirlikçi kuralların oluşturulmasında toplu anlaşmanın önemine değer verdiklerini ortaya çıkarmıştır. Kural öğretimin sınıf kuralları bazında incelendiği araştırmalar da dikkat çekmektedir. Etkili bir sınıf ortamı için sınıf yönetimi ve kuralların olması gerektiğini vurgulayan Marzano ve Pickering (2003) kuralların öğrenciler arasında şiddet, taciz,

zorbalık, vb. olayların yaşanmasını engellediğini Oliver, Wehby ve Reschly (2011) ise son yıllara ortaya çıkan yıkıcı hareketlerin engellenmesinde etkin bir sınıf yönetimine ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Etkili bir sınıf yönetimi için sınıflarda demokratik bir ortamın oluşması gerekmektedir (Arabacı, 2005; Bıyık, 2019; Çelebi Öncü ve İra, 2016; Şahin. 2002). Demokratik bir sınıf ortamının oluşabilmesi için ise kuralların öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler çok önemlidir. Güleç, Bağçeli ve Onur (2008), sınıf kurallarının belirlenmesinde sınıfta karmaşayı azaltmak için, öğrencilerin gelişim düzeylerinin de dikkate alınmasının önemini, soyut ifade içeren kurallar uygulamada sorun yaratabileceğinden, günlük hayatla ilişkilendirerek dramatizasyon, rol yapma çalışmalarına yer vererek kuralları anlaşılır hale getirmenin önemli bir yer tuttuğunu saptamışlardır.

Tüm bu bilgilerin bu çalışmada kuralların öğretiminde belirlenen hedefler ve sorun alanlarına yönelik yerel çözümlere katkıda bulunmak için yaratıcı drama eğitimini temele alan bir çalışma planlanmıştır.

Bu genel amaç doğrultusunda araştırma sürecinde aşağıda belirtilen alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. Yaratıcı drama yöntemi kurallara uyma davranışına yönelik belirlenen sorunların çözümüne nasıl katkı sağlamıştır?

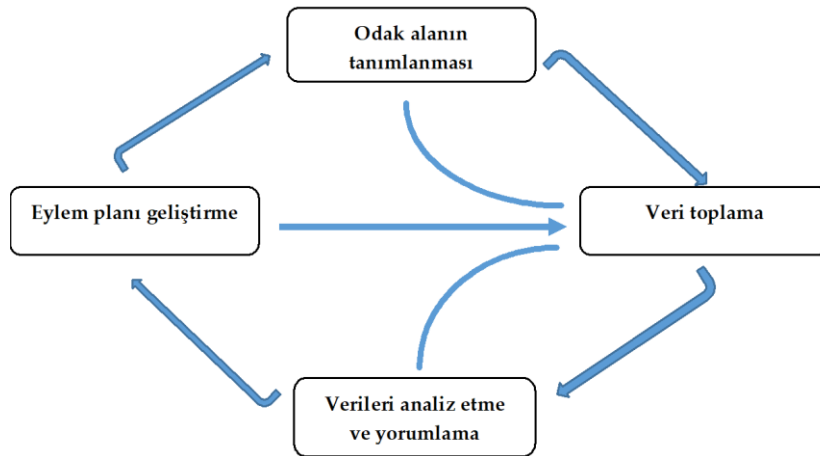
Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, ortam, uygulayıcı araştırmacının rolü, geçerlik komitesinin rolü, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ile inandırıcılık başlıkları altında ilgili açıklamalar sunulmuştur.

Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Eylem araştırmaları, süreç içinde bulunanlar tarafından döngüsel bir bakış açısıyla iyileşmeyi ve ilerlemeyi sağlayacak eyleme odaklanılarak yürütülen araştırmalardır (Hincley, 2008, s.4). Alanyazında eylem araştırmasının gerçekleştirilmesi sürecine ilişkin sarmal ve döngüsel olmak üzere farklı modeller yer almaktadır (Kemmis ve McTaggart 2000; Mills, 2007; Stringer, 2014). Bu çalışmada kuralların öğretiminde yaratıcı drama yöntemi kullanılarak öğretme-öğrenme sürecinin etkililiğinin artırılması, kurallara uymada öğrencilerin özdenetiminin sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, araştırmada kuralların öğretiminde yaşanan sorunlar belirlenmiş, bu sorunların çözümüne yönelik –kural öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı– uygulamalar geliştirilerek uygulanmış, süreç içerisinde ortaya çıkabilecek yeni sorunların çözülmesi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu durum, sürecin sürekli bir döngüde olmasını ve değerlendirmesini gerekli kılmıştır. Bu nedenle, eylem araştırması araştırmanın doğasına uygun bulunmuştur.

Araştırma, Mills'in, odak alanı tanımlama, veri toplama, verileri analiz etme ve yorumlama ve eylem planı geliştirme olmak üzere dört adımdan oluşan eylem araştırması süreci (2007) temelinde gerçekleştirilmiştir:

Şekil 1. Mills'in diyalektik eylem araştırması süreci

Sürecin planlanmasında aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

Odak Alanın Tanımlanması: Bu aşamada mevcut durumu ortaya çıkarma adına gerekli çalışmalar yapılmıştır. Okul idaresi, okul rehberlik servisi, okul aile birliği temsilcileri ve sınıf öğretmenleri ile bir araya gelinerek okulda kurallara uyma konusunda yaşanan sıkıntılar ihtiyaç analizi ile belirlenmiştir. İhtiyaç analizi sonucunda kuralları bilme, kural ile hak arasındaki ilişkiyi anlama ve toplumsal düzene uyum olmak üzere 3 temel sorun alanı ortaya çıkmıştır.

Veri toplama: Bu aşamada belirlenen sorun alanlarının ve araştırma sorularının çözümüne katkı sağlayacak veri toplama araçları belirlenmiştir. Belirlenen veri toplama araçları; araştırmacı günlüğü, yarı yapılandırılmış öğretmen ve öğrenci görüşme formları ile destek veri olarak yararlanılan geçerlilik komitesi ses kayıtlarıdır.

Verileri Analiz Etme ve Yorumlama: Bu aşamada verileri toplama, analiz etme ve yorumlama eş zamanlı olarak yürütülmüştür. Uygulamanın başlamasıyla birlikte öğrenciler ve öğretmenle yapılan görüşmeler, video kayıtları her hafta incelenerek gerekli yerlerin Word programına aktarımı yapılmıştır. Araştırmacı tarafından makro analizle elde edilen veriler haftalık olarak değerlendirme toplantılarında geçerlik komitesi üyelerine sunulmuştur. Toplantılarda uygulanması sırasında ortaya çıkan sorunlar tartışılmış ve geçerlik komitesi üyelerinin önerileri doğrultusunda eylem planları yeniden gözden geçirilmiştir.

Eylem Planı Geliştirme: Bu aşamada ilkökul ders planları incelenerek kurallar konusunun hangi ders ve kazanım çerçevesinde ders programları ile ilişkilendirileceği belirlenmiştir. İlkokul programlarında kurallar konusu hemen hemen her derste vurgulanmakla beraber Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi derslerinde kazanım olarak da var olduğu

görülmüştür. Bununla beraber yapılan ihtiyaç analizleri sonucunda kurallara uyma konusunda en çok 4. sınıf öğrencilerinin sorun yaşadığı tespit edilmiş ve uygulamanın 4. sınıf öğrencileri ile İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi dersinde yapılmasına karar verilmiştir. Bu dersin seçilmesindeki temel sebep ise dersin kurallar adında bir üniteye sahip olması ve ünite kazanımları ile sorun alanlarının örtüşüyor olmasıdır. Bu aşamada belirlenen ders ve kazanımlarına yönelik yaratıcı drama yöntemi temele alınarak ders planları hazırlanmıştır. Hazırlanan ders planları değerlendirme komitesine sunularak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Her ders planı sonrasında değerlendirme komitesi ile görüşülerek ders planlarının aksayan yönleri düzeltilmiştir. Bununla beraber her uygulama sürecinde öğrenci davranışları gözlemlenmiş ve sürecin sonunda değerlendirilmiştir. Sorun alanlarına yönelik hazırlanan ders planları 6 döngü şeklinde uygulanmıştır. Eylem araştırması sürecinin içeriği Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. *Eylem araştırma süreci*

Eylem Planı	Sorun Alanları	İlgili Dersin Kazanımı
Döngü 1	Kuralları bilme	Kural kavramını sorgular.
Döngü 2	Kuralları bilme	Kural kavramını sorgular.
Döngü 3	Kural ile hak ilişkisini anlama	Kuralların uygulanmasına katkı sağlar.
Döngü 4	Kural ile hak ilişkisini anlama	Kuralın, özgürlük ve hak arasındaki ilişkiye etkisini değerlendirir.
Döngü 5	Toplumsal düzene uyum	Kuralların toplum için önemini açıklar. Günlük hayatta uyulması gereken kurallara örnekler verir.
Döngü 6	Toplumsal düzene uyum	Kurallara uymanın toplumsal ahenge ve birlikte yaşama olan katkısını değerlendirir.

Araştırmanın uygulama süreci 6 hafta sürmüştür. Her hafta 2 ders saati şeklinde gerçekleştirilmiştir. Geçerlik komitesinin verilerin doygunluğa ulaştığını belirtmesi üzerine uygulama sürecini sonlandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nin bir ilinde öğrenim gören 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu içerisinde yer alan katılımcılar amaçsal örnekleme yaklaşımlarından biri olan tipik durum örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Türkiye'nin her bölgesin her okulunda kurallara uymama sorunu ile ilgili yaşanan temel sebepleri temsil edecek bir grup seçilmesi amacıyla bu teknik seçilmiştir. Tipik durum örnekleme; araştırma problemi ile ilgili evrende yer alan çok sayıdaki durumdan sıra dışı olmayan tipik durumların seçilerek bu gruplar üzerinden veri toplanmasını gerektirir (Büyüköztürk ve diğerleri., 2009). Araştırma yapılan okulda 4. sınıf olarak 6 şube bulunmaktadır. Bu araştırmada tipik durum örnekleme uygun olarak sosyo-

ekonomik durumu ve öğrenci başarılarının orta olarak düşünüldüğü 4-B sınıfı seçilmiştir. Toplam 32 öğrencinin bulunduğu bu sınıfta öğrencilerin 17'si kız, 15 ise erkektir. Öğrencilerin babalarının mesleği genel olarak memur ve esnaf iken anneleri ise ev hanımıdır. Öğrencilerin 5'inin annesi çalışmaktadır.

Uygulama Araştırmacısının Rolü

Eylem araştırmalarında araştırmacının rolü ve kurduğu ilişki bu süreçte esas unsurdur; sürecin bir parçası olarak araştırmacı ve diğer katılımcılar arası iş birliği sürekliliği sağlayan durumu meydana getiren faktörlerdir (Winter 2005, s.16-17). Bu doğrultuda araştırmacılar problemin tanımlanması, eylem planlarının hazırlanması ve uygulanması, bu sürecin sonrasında gerçekleşen yansıtma ve değerlendirme aşamalarında sınıf öğretmeni ile iş birliğine gitmiş, sınıf öğretmeninin yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla aktif katılımına olanak sağlamıştır.

Bu araştırmada araştırmacılarından biri aynı zamanda uygulayıcı rolündedir. Uygulamacı araştırmacı yüksek lisans ve doktora eğitimini çocuk hakları üzerine tamamlamıştır. Ayrıca MEB onaylı Yaratıcı Drama Eğitmenliği Sertifikası'na sahiptir. Daha çok aktif vatandaşlık, demokrasi ve çocuk hakları konusunda bilimsel araştırmalar yapan araştırmacı doktora ders dönemi boyunca nitel araştırma yöntemlerine yönelik dersler almıştır. Uygulayıcı araştırmacı, MEB'na bağlı okullarda 7 yıl sınıf öğretmenliği yapmış iki yılı aşkın süredir de yöneticilik yapmaktadır. Uygulayıcı araştırmacı, uygulama yapılacak sınıfta karşılıklı uyumun ve güvenin sağlanması için 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Ekim- Ocak ayları arasında yaklaşık 10 hafta ve toplam 20 saat katılımcı olarak gözlem yapmıştır.

Diğer araştırmacı araştırmada kolaylaştırıcı araştırmacı rolünü üstlenmiştir. Uygulama öncesinde eylem planları hazırlamada görev almış, video kayıtları tutmuş, her uygulama sonrasında araştırmacı günlüğünü yazmıştır. Bununla birlikte uygulama döngülerle ilgili görüşmeler gerçekleştirmiştir. Toplanan verilerin makro analizini yapan araştırmacı geçerlik komitesinin görüşlerine göre döngüsel süreci planlamış ve geliştirmiştir. Uygulayıcı araştırmacı, elde edilen verilerin analiz edilmesi, bulguların oluşturulması ve raporlaştırma süreçlerinde nesnel davranarak araştırmada katılımcıların görüşlerine doğrudan yer vermiştir.

Geçerlik Komitesinin Rolü

Araştırmanın uygulama sürecine geçmeden önce, döngüleri oluşturmaya ilişkin uzman görüşü almak, toplanan verilerin kontrolünü sağlamak, süreçte ortaya çıkan sorunlara çözüm önerilerinde bulunmak ve uygulama sürecini değerlendirmek amacıyla üç alan uzmanından oluşan bir geçerlik komitesi oluşturulmuştur. Çalışmanın olumsuz öğrenci davranışları boyutu ile ilgilenmek üzere bir uzman (Dr. Öğr.Üye. -Psikolojik Danışma ve Rehberlik); ihtiyaç analizi, ilgili kazanımların seçilmesi ve öğretim etkinliklerinin tasarlanması boyutu ile ilgilenmek üzere bir uzman (Dr. Öğr.Üye. - Sınıf öğretmenliği); eylem araştırması incelemeleri için bir uzman (Prof.Dr.-Eğitim Programları ve Öğretim) geçerlilik komitesi içerisinde görev almıştır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak araştırmacı günlüğü, yarı yapılandırılmış görüşme formları ve geçerlilik komitesi verileri kullanılmıştır.

Araştırmacı Günlüğü: Araştırmacı araştırmada sorunların belirlenmesi, döngülerin hazırlanması ve gerçekleştirilmesine ait verileri toplamak için araştırmacı günlüğü tutmuştur. Her döngü sonrası yeni planlama sürecinde bu veriler dikkate alınmıştır. Araştırmacı okul ortamında bulunduğu süreçte konu ile ilgili öğrenci etkileşimlerini incelemiş ve notlar almıştır. Araştırmacı günlüğüne aktarılan süreçler ve araştırmacı görüşleri bulgulara ulaşmada veri kaynağı olmuştur.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Araştırmada, uygulama sürecinde gerçekleştirilen döngülere yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın birinci aşaması olan sorun belirleme kısmında, 2 sınıf öğretmeni ve 6 öğrenci ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Uygulama aşamasında ise sınıf öğretmeni ve öğrenciler ile görüşülmüştür. Sınıf öğretmeni uygulama sürecine gözlemci olarak katılmıştır. Yapılandırılmamış görüşme şeklide ilerleyen görüşmelerde sınıf öğretmeni süreç hakkında ve öğrenci davranışları hakkındaki görüşlerini her döngüden sonra belirtmiştir. Uygulama aşamasında her etkinlik sonrası öğretmen ve öğrencilerden o etkinliğe dair görüş alındığı için birden fazla yarı-yapılandırılmış bireysel görüşme yapılmıştır. Görüşmeler müdür yardımcısı odasında gerçekleştirilmiştir. Sınıf öğretmeni ile ortalama görüşme süresi 20-25 dakika arasında iken, öğrencilerle görüşmeler 5-15 dakika arasındadır.

Geçerlik Komitesi Verileri: Geçerlik komitesi toplantılarında, üyelerin döngülere yönelik görüş ve önerileri ses kayıt cihazı aracılığıyla kaydedilmiş ve bu kayıtlarının dökümü yapılarak araştırmada destek veri olarak kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada tümevarımsal analiz (içerik analizi) yaklaşımı verilerin çözümlenmesinde kullanılmıştır. Tümevarımsal analiz, veri içerisinde saklı olan temaların, örüntülerin ve kategorilerin keşfedilmesini sağlar ve tümdengelimsel analizin aksine bulgular mevcut çerçevelere göre değil, araştırmacının veriyle etkileşimi yoluyla belirlenir (Patton, 2014). Bu araştırmanın veri analizi süreci iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada, belirlenen okulda öğrencilerin okul ve sınıf kurallarına uymama sorununa ilişkin bir analiz yapılmıştır. Sorunların belirlenmesi sürecinde, katılımcı gözlem ve bireysel görüşmeler yoluyla toplanan veriler, önce makro düzeyde ardından tek tek kodlanarak derinlemesine analiz edilmiştir (Creswell, 2008; Glesne, 2015). Nitel araştırmalarda veri analizi yapılırken veri setlerinin farklı uzmanlar tarafından bağımsız olarak kodlanması araştırma sürecine nesnellik katmaktadır (Glesne, 2015; Patton, 2014). Bu araştırmanın kontrol kodlamasının sağlanması amacıyla sınıf öğretmenliği alanında doktor araştırma görevlisinden yardım alınmıştır. Uygulayıcı araştırmacı ve uzman tarafından yapılan analizler karşılaştırılmış ve yapılan kodlama ve

kategorileştirmeler araştırma amacına uygun olarak temalar oluşturulmuştur. Yapılan gözlemlerden ve görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda oluşan kodlar kendi içerisinde kategorize edilerek alt temada birleştirilmiştir. Daha sonra elde edilen temalar üzerinde tekrar bir kategorileştirme yapılmış ve araştırmanın ilk aşamasının verileri 3 temada toplanmıştır.

İkinci aşama ise karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik hazırlanan eylem planlarının uygulanma sürecinde toplanan verilerin analizidir. Sorunlar tespitinden sonra yaratıcı drama yoluyla kuralların öğretim süreci başlanmıştır. Uygulama sürecinde de veri toplama ve veri analizi süreçleri eş zamanlı olarak yürütülmüştür. Uygulama sürecinde elde edilen sınıf içi video kayıtları, araştırmacı günlüğü, geçerlik komitesi toplantıları ve görüşmelerden elde edilen verilerin analizi sonucunda elde edilen kodlar kategorize edilmiştir.

İnandırıcılık

Araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için araştırma ortamında uzun süreli bulunma, sürekli ve dikkatli gözlem, derinlemesine bilgi edinme, veri çeşitlemesi, video ve ses kayıtları, uzman görüşleri, tüm katılımcıların görüşlerinin yansıtılması ve ayrıntılı betimleme stratejilerinden yararlanılmıştır. Bu araştırmada gerçekleştirilen 6 eylem planı döngüsel sistematik içerisinde planlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Böylece araştırmanın eylem planı döngüsü uygulama süreci içerisinde sürekli yinelenmiştir. Geçerlilik komitesi alanında uzman kişilerden oluşturularak düzenli toplantılar yapılmıştır. Bu komite sürecin doğru bir zeminde ilerlemesini kolaylaştırmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri: Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı= Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi=25/07/2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası= 2023/456

Bulgular ve Yorum

Bu bölümünde döngüler halinde gerçekleştirilen eylem planının uygulamasına ilişkin sorunlar geçerlik komitesi toplantı değerlendirmeleriyle bu sorunlara yönelik geliştirilen çözüm önerileri ve süreçte etkileşimin nasıl artırılmaya çalışıldığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Döngü 1

İlk döngü içerisinde mevcut durum analizinde ortaya çıkan “kuralları bilme” sorununa ilişkin yaratıcı drama yaklaşımı ile hazırlanmış etkinliklere yer verilmiştir. Bu etkinlik “kural kavramını sorgular” kazanımını gerçekleştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Isınma bölümünde kural ve ihlal kelimelerinde farkındalık yaratmak amacıyla 3 farklı oyun oynanmıştır. Isınma bölümüne ilişkin araştırmacı gözlemleri şu şekildedir:

“... Sınıfta oynanan ısınma oyunlarında genel bir kargaşa hali vardı. Örneğin kural-ihlal oyununa normalde 10 dakika ayırmışken öğrencilerin oyunu ve kurallarını anlamaları ve kuralına göre oyun oynamalarını sağlamakla çok uğraştığımızdan etkinlik planladığımızdan 10 dakika sonra bitti. Öğrenciler arasında hâkim bir birbirini dinlememek söz konusu. Özellikle sınıfta 3-5 öğrenci grubu sınıfın dinamiği bozmakta bu durumda da sınıf iklimi olumsuz etkilenmektedir.” (Araştırmacı Günlüğü, 01.03.2023).

Canlandırma bölümünde öğrencilerin kurallara uymama davranışını sonucunda olabilecek olumsuz durumlar farklı mekânlarda canlandırılmıştır. Canlandırma bölümünde ikili ve grup canlandırmalarının olduğu 3 farklı canlandırmalar tasarlanmıştır. Öğrencilerin 4. etkinlik sırasındaki diyaloglarının bir kısmı şu şekildedir:

Ö19: “Hanfendi bakar mısın? Burada fotoğraf çekmek yasak.”

Ö21: “Beni niye uyarıyorsunuz ki? Öndeki de çekti biraz önce.”

Ö19: “Ben onu görmedim. Görsem onu da uyarırdım.”

Ö21: “Onu uyarmadıysan beni de uyarma. Ben kurallara uymak zorunda mıyım sanki?”

Ö19: “Zorundasınız elbette.”

Ö21: “Değilim elbette...”

Bu iletişim kesitinde de görüldüğü üzere öğrencilerin kurallara yönelik bilgilerinin sığ olduğu ve canlandırmanın çok kısa sürdüğü görülmüştür. Bu canlandırmada kurallara uyması için görevli personelin kurallara uymayan bir kişi karşısında ne yapacağını bilememesi dikkat çekmiştir.

Değerlendirme bölümünde kural ve ceza kavramaları üzerinden gidilmiş yaptırımlar konusu gündeme gelmiştir. Sınıf öğretmeninin sürece ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“...Biz sınıfımızda etkileşimli oyunları oynamıyoruz. Sayımız çok fazla. Sınıfımda 32 öğrencim var ve bunların 6’sı yabancı uyruklu öğrenci. O yüzden bu yaşadığımız sorunları ben her zaman yaşıyorum. Zaten sınıfta kurallara uysalardı bu etkinliklere gerek kalmazdı bile. Davranış bozukluğu problemi yaşayan Ö12 kodlu öğrencim başka zamanlarda da bunu hep yapıyor. Söz dinlememek, söz istememek en çok karşılaştığımız sorunlar arasında.” (Sınıf Öğretmeni, 01.03.2023).

Ayrıca değerlendirme aşamasında öğrencilerin kurallara uymama davranışı gösteren birine yapılması gerekenler sorulduğunda çoğu kurallara uymayanlara ceza verilmesi yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sonuç olarak bu döngüde ilgili sorun alanlarının çözümüne yönelik bir gelişim kaydedilemediği görülmüştür. Alan uzmanları ile yapılan görüşmede kuralları bilme başlıklı ana soruna yönelik etkinliklere devam edilmesi gerektiği kararına varılmıştır.

Döngü 2

İlk döngü içerisinde belirlenen gelişimsel durum ve geçerlilik komitesinin kararlarına bağlı olarak sorun alanı “kuralları bilme” konusunda aynı kazanıma ilişkin planlamalar yapılmıştır. Öğrencilerin kuralları bilme konusunda sorunlar yaşadığı görülmüştür. Bu konuda bilgi eksikliği ve farkındalığında eksik olduğu görülerek hazırlanan planlarda ev, okul ve hastane gibi toplumsal alanlarda uyulacak kurallar üzerine yoğunlaşmıştır. Isınma bölümünde kural ve toplumsal gereksinimler üzerine 3 oyun oynanmıştır. Bu oyunlar kuralların gerekliliğini öğrencilerin içselleştirmesi amaçlanmıştır. Isınma bölümüne ilişkin sınıf öğretmenin görüşleri şu şekildedir:

“Toplumsal kurallar ilgili ısınma oyunlarında öğrencileri artık olayı daha iyi anladılar. Oyun içinde de ilk haftaya göre daha uyumluydular. Kuralları kimin koyacağı konusunda verdikleri cevaplar beni şaşırttı. Aslında öğrencilerin otorite olarak gördükleri bina yöneticisinin sadece kural koyacağı düşünceleri ile işbirlikçi ve takım fikirlerine önem vermedikleri fark ettim.” (Sınıf Öğretmeni, 08.03.2023).

Canlandırma bölümünde, dramatik durum ve grup çalışmalarına yer veren 4 etkinlik tasarlanmıştır. Bu etkinliklerde toplumsal yaşamda kurallara uymamanın yarattığı kargaşalar canlandırılmıştır. Canlandırma bölümünün sonunda öğrencilere sorulan “Canlandırma bölümünde neyi fark ettiniz?” sorusuna ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Canlandırmalarda kurallara uymayanları uyarmakta zorluk çektiğimi fark ettim.” (Ö7).

“Canlandırmalarda aslında kurallara uysak daha düzenli bir hayatın olduğunu fark ettim.” (Ö19).

“Burada canlandırdığımız bir olayı biz de üst komşumuzla da yaşamıştı zaten.” (Ö22).

“Bence herkes kurallara uysa bu olayların hiç biri yaşanmazdı.” (Ö30).

Öğrenci görüşleri incelendiğinde öğrenciler kurallara uymamanın toplumsal sorunlara yol açtığının farkında oldukları görülmüştür. Canlandırmalardaki olayları günlük yaşamla da ilişkilendirebilen öğrenciler kargaşaya sebep olacak nedenleri ortaya koyabilmektedirler.

Değerlendirme bölümünde kurallara ilişkin broşür, reklam cümlesi ve istasyon tekniği ile resim çalışması yapılmıştır. İkinci eylem planı değerlendirme sürecinde araştırmacının gözlem kayıt örneği şu şekildedir:

“Etkinlikler boyunca öğrencilerin iş birliği içinde çalışması dikkat çekicidir. İlk hafta yaşanan sorunlar azalmış görülmekte. Öğrenciler etkinlikler boyunca sessiz çalışmış, etkinliklere istekli katılmışlardır. Birbirlerini dinleyerek ve söz alarak konuşan öğrenciler kurallara uyma konusunda ilerleme kaydetmektedirler.” (Araştırmacı Günlüğü, 08.03.2023).

Etkinlikler boyunca öğrencilerin kuralların neden olması gerektiği ile ilgili mantıklı cümleleri dikkat çekmiştir. Bu durum öğrencilerin kuralların yapısını ve görevini anladıklarını göstermektedir. Ancak kuralları koyma konusunda yetkili kişileri temele alarak otoriter bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

Döngü 3

Geçerlilik komitesi ile yapılan toplantılarda öğrencilerin süreci içselleştirebilmeleri için empati yapacakları etkinliklere ihtiyaç olduğu belirtilmiş ve ders planlarına empati değeri kazandıracak

etkinlikler eklenmiştir. Döngü 3 “kural ile hak ilişkisini anlama” sorun alanı ve “Kuralların uygulanmasına katkı sağlar.” kazanımına yönelik tasarlanmıştır.

Isınma aşamasında, yazılı kurallara vurgu yapan oyunlar oynanmıştır. Yanlış anlaşılma ve kaosun sebepleri üzerine konuşulan bu bölümde uygulayıcının sorduğu ara değerlendirme soruları sırasında yaşanan diyaloglarının bir kısmı şu şekildedir:

Araştırmacı: “Parazitlerden rahatsız oldunuz mu?”

Ö7: “Evet öğretmenim. Kulaklarım hiç duymadı benim. Çok bağırdılar.”

Araştırmacı: “Günlük hayatta da rahatsız olduğunuz bu gibi durumlar oluyor mu?”

Ö8: “Evet, bazen parmak kaldırmadan konuşuyorlar ben çok rahatsız oluyorum.”

Araştırmacı uygulayıcı: “Günlük hayatta da rahatsız olduğunuz bu durumları nasıl çözüyorsunuz?”

Ö8: “Öğretmenime söylerim.”

Araştırmacı: “Öğretmenin ne yapar peki?”

Ö8: “Onu uyarır. Eğer çok kızarsa ona ceza verir.”

Örnek iletişim kesitinde görüldüğü üzere öğrenciler kurallara uymamada ceza yönteminin işe konulması istemektedirler.

Canlandırma aşamasında, 4’lü gruplar şeklinde kuralların konulmasına sebep olan etkenler 4 farklı canlandırma etkinliği ile yapılmıştır. Canlandırma bölümüne ilişkin sınıf öğretmenin görüşleri şu şekildedir:

“Donuk imge çalışmaları öğrencilerin çok hoşuna gitti. Olayın öncesinde kurallara uyulmadığından böyle bir şeyin başına geldiklerini anladılar. Sonrasında hepsi kurallara uyulmadığından ceza yazıldığını düşünmüşler.” (Sınıf Öğretmeni, 15.03.2023)

Değerlendirme aşamasında, yazılı ve yazılı olmayan kurallara ilişkin 2 değerlendirme çalışması yapılmıştır. Üçüncü eylem planı değerlendirme sürecinde araştırmacının gözlem kayıt örneği şu şekildedir:

“Çocuklara kuralları kim koyar? diye sorduğumuzda söyledikleri cümle hep yetkili kişiler olmuştur. Çocuklar toplumsal ya da yazısız kuralların oluşturulmasında bir rolleri olup olmadığı konusunda net bir şeyler söylememeleri dikkat çekicidir. Yine çocuklar kuralları değiştirebilir mi? sorusuna verdikleri cevaplar hayır olmuştur.” (Araştırmacı Günlüğü, 15.03.2023).

Etkinlikler boyunca öğrencilerin kurallara uyulması konusunda görev ve sorumluluklarını fark ettikleri görülmüştür. Empati becerilerini geliştiren bu etkinliklerde çocuklar yazılı ve yazısız kuralların neden ortaya çıktığını anlamışlardır. Bununla birlikte çocuklarda hala kural koyucu olarak öğretmenlerini görüyor olmaları ve kendilerinin kuralları değiştiremeyeceği fikri baskındır.

Döngü 4

Kural ile hak ilişkisini anlama sorun alanına bağlı kalınarak “Kuralın, özgürlük ve hak arasındaki ilişkiye etkisini değerlendirir.” kazanıma uygun etkinlikler tasarlanmıştır. Isınma

bölümünde; “kural”, “özgürlük”, “hak”, “yaptırım” kelimeleri üzerine 3 farklı oyun tasarlanmıştır.

Isınma bölümüne ilişkin sınıf öğretmenin görüşleri şu şekildedir:

“Çocukların her bir kelimeye ilişkin buldukları hareketlerde asında kelimelerin anlamlarını bildikleri ortaya çıktı. Yaptırım kelimesine buldukları hareketler ne kadar sert ve yüzleri ne kadar acımasız bakıyordu. Bu kelimenin öğrencilerde hissettirdiği olumsuz duygular çok fazla gözüküyor. Aslında yaptırımdan nasıl da korkmuş çocuklar.” (Sınıf Öğretmeni, 22.03.2023).

Canlandırma bölümünde öğrencilerle yaratıcı yazma ve canlandırma etkinlikleri yapılmıştır. Uygulamacının ara değerlendirme sorusu olan izlediğimiz canlandırmalarda ne gördük? sorusuna ilişkin öğrenci cevapları şu şekildedir:

Ö8: “Mutlu olmak için kurallara uymalıyız.”

Ö12: “Kendimizi ve ailemizi seviyorsak kurallara uymalıyız.”

Ö14: “Kurallara uymazsak ceza alırız. Ya da bir yaptırımla karşılaşırız.”

Ö17: “Biz yukarı çıkıyorsak çocuklar aşağı iniyorsa onlara yol vermeliyiz.”

Öğrenci cevaplarında da görüldüğü gibi kurallara uyma konusunda öğrenciler bireysel düşünmüş ve toplumun refahı ve barış ortamından bahsetmemişlerdir.

Değerlendirme aşamasında eşleştirme ve sözlü cevap etkinlikler yaparak öğrencilerin öğrendikleri test edilmeye çalışılmıştır. Değerlendirme bölümüne ilişkin gözlem kayıtları şu şekildedir:

“Eşleştirme etkinliğinde öğrencilerin kelimelere ilişkin bilgilerinin olduğu görüldü. Çocuklar kurallara uymada ödülleri gibi kontrol mekanizmalarından bahsetmeseler de ceza gibi olumsuz zorlamalardan bahsettiler. Cezanın şiddeti ve yoğunluğuna ilişkin herhangi bir görüş belirtmediler. Sosyal kurallara uyulmadığında ise akranlarının kendileriyle oynamaması gibi bir yaptırımla karşılaştıklarının farkındaydılar. Çocuklar tekrar oyuna dönmek için arkadaşlarından özür dilemek zorunda olduklarını söylediler.” (Araştırmacı Günlüğü, 22.03.2023).

Etkinlikler boyunca öğrencilerin kural, özgürlük, hak ve yaptırım kelimelerine ilişkin bilgilerinin arttığı gözlemlenmiştir. Kurallarla ilgili sorularını cevaplandırdıklarında bireysel çıkarılardan bahsetmişler, herkesin refahını artırmak, huzurlu, üretken ve güvenli bir çevrede yaşamak için kuralların gerektiğini açıklamamışlardır.

Döngü 5

Döngü 5’te “toplumsal düzene uyum” sorun alanı “Kuralların toplum için önemini açıklar.” ve “Günlük hayatta uyulması gereken kurallara örnekler verir.” kazanımlarına ilişkin etkinlikler hazırlanmıştır. Isınma bölümünde toplumsal düzeni bozan kişilere verilecek cezaların neden gerekli olduğu üzerine etkinlikler tasarlanmıştır. Hukukun üstünlüğüne vurgu yapan bu etkinliklerde kişinin kurallara uymamasının sadece bireysel değil toplumsal zararlarından bahsedilmiştir. Isınma bölümüne ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Kurallara uymamanın yaratacağı olumsuz durumlar çocuklar tarafından net olarak söyleniyor. Ancak kurallara uymamanın yaratacağı sorunlar konusunda bireysel cevaplar

vererek kendilerinde yaratacakları olumsuzluğa vurgu yapmışlardır. Kurallara uymayanlara verilecek cezalarda da genellikle bedensel cezalar dikkat çekmiştir.” (Sınıf Öğretmeni, 29.03.2023).

Canlandırma bölümünde planlanan 2 etkinlikte ikili doğaçlama ve dörtlü canlandırmalarda kuralların neden var olduklarına ilişkin sorgulamalar yapılmıştır. Canlandırma bölümüne ilişkin gözlem kayıtları şu şekildedir:

“Canlandırma etkinlikleri boyunca öğrenciler son derece pozitif ve mantıklı cevaplara sahiptir. Çocuklar öğrenilen sosyal kurallar hakkında yorum yapmışlardır. Belirli davranışların neden uygunsuz olduğunu açıklayabilmişlerdir.” (Araştırmacı Günlüğü, 29.03.2023).

Değerlendirme bölümünde sivil toplum ve kamu iş birliği ile kurallara uymama sorunu ele alınmıştır. Toplantı ve mektup yazma etkinlikleri düzenlenmiştir. Değerlendirme bölümüne ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Mektubu Ankara’ya meclise göndermek istiyorum.” (Ö1).

“Kurallara uymamak bir tercih olmamalı. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları olmalı bu konuda. Herkes kurallara uysun diye Meclis’e onlarda mektup yazabilir mesela.” (Ö28).

“Toplantılarda kuralları tek tek belirlemeliler sivil toplum örgütler.” (Ö32).

Öğrenci görüşleri incelendiğinde öğrencilerin toplumsal olarak kurallara uymada sivil toplum örgütlerine rol biçtikleri görülmüştür. Daha önceden toplumsal kuralların oluşmasında bir rolleri olup olmadığı konusunda görüş belirtmeyen öğrenciler artık rollerin farkına varmaya başlamışlardır. Etkinlikler boyunca kuralların toplum için öneminden ve günlük hayattaki kurallardan bahsedilmiştir.

Döngü 6

Döngü 6’da “toplumsal düzene uyum” sorun alanı “Kurallara uymanın toplumsal ahenge ve birlikte yaşama olan katkısını değerlendirir.” kazanımına ilişkin etkinlikler hazırlanmıştır. Isınma bölümünde uyum ve beyin fırtınası etkinlikler tasarlanmıştır. Uyum ve toplumsal ahengin sağlanması adına kuralların öneminden bahsedilmiştir. Isınma bölümü ara değerlendirme sorularına ilişkin öğrenci görüşleri şu şekildedir:

Uygulayıcı: “Dans ederken sizi rahatsız eden bir şey oldu mu?”

Ö19: “Evet öğretmenin arada korna sesi beni çok rahatsız etti.”

Ö23: “Ben de çığlık sesinden çok rahatsız oldum.”

Ö25: “Aslında o seslere zamanla ben de alıştım.”

Uygulayıcı: “Bu rahatsızlıktan kurtulmak için ne yaptınız?”

Ö18: “Hiçbir şey”.

Uygulayıcı: “Peki kim bir şey yapabilirdi?”

Ö4: “Sivil toplum örgütleri bir şey yapabilir mesela.”

Ö32: “Biz de bir şeyler yapabiliriz. Onları uyarmak hepimiz görevi.”

Ö20: “Evet biz de sivil toplum örgütlerine üye olduğumuzda onlarla iş birliği de yapabiliriz.”

İletişim kesitinde de görüldüğü gibi öğrenciler artık kurallar oluşturmada ve kurallara uymada kendilerinin de dönüştürücü rolünü algılamaya başlamışlardır.

Canlandırma bölümünde planlanan 3 etkinlikle toplumsal kuralların neden ortaya çıktığı sorgulatılmak istenmiştir. Kurallara uyan bir ülkenin tanıtımının yapılması istenmiştir. Canlandırma etkinlikleri ile kuralların ortaya çıkışı ile ilgili bilgilendirmeler yapılmıştır. Canlandırma bölümüne ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Canlandırma etkinliklerinde bu ülkede olabilecek yazılı ve yazısız kurallar çocuklar tarafından mantıklı olarak ortaya konulmuştur. Sosyal anlaşma fikrinin canlandırmalarda ortaya çıktığını gözlemledim. Çocuklar kurallar koyarken artık bir otoriteden değil toplumsal sözleşmelerden bahsediyorlar.” (Sınıf Öğretmeni, 05.04.2023).

Değerlendirme bölümünde görüş alma ve sonuç yazma kartlarından yararlanılmıştır. Değerlendirme bölümüne ilişkin gözlem kayıtları şu şekildedir:

“Balık ağı ile görüş alma etkinliğinde öğrenciler etkinlikleri çok sevdiklerinden bahsettiler. Kuralların toplumsal yaşamı biçimlendirdiğinden bahseden öğrencileri süreç boyunca yaptıkları etkinliklerinde faydalı olduğunu belirttiler. Bununla birlikte öğrencilerdeki bilişsel değişimin davranışlara da yansıdığı görülmüştür. Daha demokratik değerlere sahip olan öğrenciler birbirlerini dinleme, sıraya girme gibi davranışları göstermede hassas davranmaktadırlar. Sonuç yazma kartlarında öğrenciler kurallara uymanın önemi anladıklarını belirtmişlerdir.” (Araştırmacı Günlüğü, 05.04.2023).

Etkinlikler boyunca bir ülke kurarak ülkede uyulacak kuralların belirlenmesi istenmiştir. Bu etkinliklerde öğrenciler kurallar koyarak, kuralları değiştirerek kural koymada ve değiştirmede kendilerine bir rol vermişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç olarak kuralların öğretimde yaratıcı drama yönteminin kullanılması kuralları bilme, kural ile hak ilişkisini anlama ve toplumsal düzene uyum sorun olanlarının çözülmesine katkı sağlamıştır.

Çocuklar sosyal kuralların arkasındaki mantık kurallarının tanıyacak, sosyal standartların nedenlerini anlayacak ve bu değerlere göre çalışırken öz düzenleme davranışları hakkında bilgilerini iletecek eğitim ve öğretim ortamlarına ihtiyaç duymaktadır. Bu durum Thornberg’in (2008) araştırması ile de uyumludur. Öğretmenler öğrencilerin kuralı kabul etmelerini istiyorsa, kuralı anlamlandırabilmeleri, yani kuralın arkasındaki nedenleri algılayabilmeleri ve tanıyabilmeleri önemli görülmektedir (s.57). 1996 UNESCO Uluslararası Yirmi Birinci Yüzyıl Eğitim Komisyonu’nda bildirilen eğitimin dört ayağı, çocuklara barışçıl ve üretken eğitim ve öğrenim için gerekli olan geleneksel normları öğretmek için bir çerçeve sağlar (Delors, 2013). Bu öğretme tanımlamayı, açıklamayı, akıl yürütmeyi, rol oynamayı, modellemeyi, yapıcı geri bildirim sağlamayı ve kuralları uygulayarak göstermeyi içerir (Carter, 2016). Bu duruma katkı sağlayacak önemli yöntem ve tekniklerden biri de yaratıcı dramadır. Bu araştırma yaratıcı dramanın öğrencilerin anlama, bilgiyi

kavrama ve sorgulama becerilerine olumlu katkısı ortaya koyan araştırmalar ile benzerdir (Adıgüzel, 2015; Drege, 2000; Güleç Bağçeli ve Onur, 2008).

Araştırma sonucunda öğrencilerin okulda ve sınıfta kurallara daha fazla uyduğu, diğer arkadaşlarının görüşlerine önem verdiği, söz hakkı istediği ortaya konulmuştur. Yaratıcı drama tekniği sınıflarda demokratik ortamların oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bu araştırma demokratik ortamların okul ve sınıf yönetimine olumlu katkılarını ortaya koyan araştırmanın sonuçları ile örtüşmektedir (Arabacı, 2005; Bıyık, 2019; Çelebi Öncü ve İra, 2016; Şahin, 2002).

Yaratıcı dramının belirlenen sorun alanları içerisinde en büyük katkısının toplumsal düzene uyum sorun alanında olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumunun oluşmasında bir döngü halinde işlenen derslerin veriminin en son döngüde alındığı düşünülebilir. Bununla birlikte toplumsal sorunları uyumda yaşanan sorunların daha önceki döngülerde sarmal olarak iyi analiz edilmesinin de bu sonucu ulaşmada katkı sağladığı düşünülmektedir.

Döngülerin ilk aşamasında öğrencilerin kural koyma ve kuralları değiştirme konusunda kendilerine bir görev ve sorumluluk vermedikleri dikkat çekmiştir. Görüşmelerde çocukların kuralların oluşmasında bir rolleri olup olmadığı ve eğer varsa bu rolün ne olduğu açıkça ortaya konamamaktadır. Döngüler ilerledikçe öğrenciler kuralın kimin koyduğunu sorgulamaya başlamışlardır. Bu durum kuralların değişip değişmeyeceğine ve onların kimin değiştireceğine karar verirken kuralların nasıl başlatıldığı konusu dikkate aldıkları çalışmalar ile örtüşmektedir (Friedman ve Neary, 2008; Zhea ve Kushinir, 2017). En son döngüde ise öğrenciler toplumsal sözleşme yaparak kuralları değiştirme gücüne sahip olduklarını düşünmeye başlamışlardır. Bu sonuçlar Schmidt, Rakoczy, Mietzsch ve Tomasello (2016) ve Warneken, Grafenhainn ve Tomasello (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmaları ile de benzerlik göstermektedir.

Bu çalışmada kuralların öğretime yönelik sorun alanları belirlenmiş ve bu sorun alanlarına yönelik gelişimler eylem planları ile izlenmiştir. Ortaya çıkan araştırma sonuçlarına göre aşağıda yer alan öneriler getirilmiştir:

- Bu çalışmada kurallarla ilgili sorun alanlarından kuralları bilme, kural ve hak ilişkisini anlama ve toplumsal düzene uyum sorun alanları incelenmiştir. Farklı araştırmalarda kurallara uyuma yönelik farklı sorunlar incelenebilir.
- Yaratıcı drama uygulamalarının yanı sıra farklı program geliştirme modelleri ile kuralların öğretime yönelik sorun alanları üzerinde çalışılabilir.
- Farklı alanlardan uzmanlarla işbirliği ile öğrencilerin kurallarla ilgili olumlu ve olumsuz düşünceleri üzerinde çalışmalar yapılabilir.
- Bu uygulama ile öğrencilerde kurallara uyma konusunda davranış değişikliği olduğu görülmüştür. Başka çalışmalarda bu değişikliğin kalıcı olup olmadığı araştırılabilir.

- Çocukların kurallara uymada kültürel girdilerin rolü, ebeveynlerin ve diğer yetişkinlerden aldıkları mesajları nasıl şekillendirdiği ya da insanları doğrudan gözlemleyerek nasıl bir rol oynadığı konusunda araştırmalara ihtiyaç vardır. Çocukların kurallara uymaya karar vermede kişisel, sosyal ve hukuki yaptırımların önem dereceleri araştırılabilir.
- Gelecek çalışmalarda daha büyük bir örneklem kullanarak hem kültür içi bölgesel varyasyonu hem de gelişimsel değişiklikler üzerine çalışılabilir.

<http://kefad.ahievran.edu.tr>

Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty

ISSN: 2147 - 1037

ENGLISH VERSION

Introduction

Each healthy individual in a society is in communication and interaction with other individuals. In the relations of humans as social entities, there is an order and compliance behavior. In a society, there are rules aiming at restoring social order and promoting appropriate behaviors. Whether they are written or not, these rules turn into principles that are effective in directing social life. In TLS (Turkish Language Society) dictionary, a rule is defined as “a principle that directs our behaviors and needs to be obeyed” (TLS, 2022). These principles facilitate social relations to progress in an order. Rules are decisions previously made. According to another definition, rules systematically learned from the more competent members of a certain group are the general standards of appropriate behaviors anticipated in certain situations (Rakoczy et al., 2010). Based on experiences, they explain what will be good to do and how it should be done in certain future situations, what is expected, and what will happen if they are not obeyed. Rules, which ensure social, economic, and political order, provide foreseeability, or predictability, in behaviors by reducing individual conflicts.

While rules belong to many different fields such as traditional, legal, religious, social, and scientific domains, they sometimes contradict each other seriously. The dominant area in this contradiction varies depending on the impact degree of other areas in the society. The thought based on individuals' displaying rule-obeying behaviors is the interests of the individual and the society. A rule is adopted by the individual and the society according to the degree of its meeting the interests of the individual and the society. Existing rules prevent individual conflicts and have a significant function in reducing arbitrary practices in decisions and choices. Actually, rules emancipate

individuals and enable them to know how they will be intervened in what situations. They also eliminate uncertainty and give individuals an idea about what they can and cannot do.

Classroom environments are also social environments where there are different student profiles. In these environments, a series of rules are set so as to restore order, and students are expected to abide by these rules. It is aimed to teach classroom rules in specific and social rules in general. It is thought that starting teaching rules as of young ages will be effective in getting individuals to display rule-abiding behaviors. School and classroom rules are also socially important. This is because many rules at school and in the classroom are oriented towards authority, responsibility, and duty. From this perspective, rules serve the realization of hidden curriculum. To explain, as rules at school and in the classroom teach students recognition of authority, studying silently, assuming responsibility, and following instructions given in addition to ensuring the order, they prepare students for their adult roles and working life and thus contribute to the reproduction of the dominant social and cultural environment in the society (Doyle, 1986, p. 392-431).

It can be comfortably stated that family and school play a significant role in getting individuals to gain competences of knowing, adopting and complying with democratic behavior rules. Hence, in a democratic family or school environment, there have to be some rules that are based on laws and regulations or social values. Individuals are expected to behave in accordance with these rules and warn others who do not obey while appreciating those who comply when needed. Thus, “rule awareness”, which is a prerequisite for democracy, can be formed (Yesil, 2002, p. 106-107).

Research on teaching rules dates back to the studies of Piaget, who interviewed children on how they saw rules and norms (Zhao and Kushnir, 2018). In his study, Carter (2016) attempted to reveal young children’s perspectives of social rules. He determined that children aged 5-6 years understood the rules and had a consensus on the necessity of rules. In their experimental study, Zhao and Hushmir (2016) found that young children paid attention to individual authority and collective agreement in changing the rules. In another study, Schmidt et al., (2016) stated that young children valued the importance of societal agreement in the formation of collaborative rules. There are also noteworthy studies in which teaching rules was examined in the context of classroom rules. Emphasizing that there should be classroom management and rules for an effective classroom environment, Marzano and Pickering (2003) reported that rules prevented events such as violence, abuse, bullying, etc. among children. Oliver, Wehby and Reschly (2011) stated that an effective classroom management is necessary for preventing destructive actions that appeared in recent years. A democratic environment needs to be created in classrooms for an effective classroom management (Arabacı, 2005; Bıyık, 2019; Çelebi Öncü and İra, 2016; Şahin, 2002). Methods and techniques used in teaching rules are important in terms of creating a democratic classroom environment. Güleç, Bağçeli and Onur (2008) emphasized the importance of considering students’ developmental levels in order to

prevent confusion in the classroom in the determination of classroom rules and stated that as rules that contain abstract expressions might create problems in application, rules should be rendered comprehensible by associating them with daily life and including dramatization and role-play activities.

Creative drama, which exists as a discipline, an approach, a method, and art education, is defined as improvised activities in which characters are chosen by the participants in an environment structured in collaboration with the guidance of an instructor. Drama technique, in which students participate in person, does not contribute only to the teaching of the lesson. It also enables students' personality to develop in a positive direction and allows them to express themselves freely. With this aspect, it not only takes students to cognitive targets, but also provides a suitable environment to achieve psycho-motor objectives. Creative drama ensures a balance with active learning. Students get intrinsically motivated through trying. Besides, it has aspects such as triggering peers and encouraging group work (Drege, 2000). Creative drama enables individuals to develop socially, collaborate, and discover their ethical values and image worlds (Adıgüzel, 2015).

Instead of discussing rules with words that are abstract symbols, they need to be taught by practicing together and experiencing them. The reasons behind rules should be explained with actions and in concrete terms in a way for students to understand them. Teachers should be the role models by implementing the rules themselves (Senemoğlu, 2005). In addition, instead of getting individuals to incline towards exhibiting rule-abiding behaviors, getting them to acquire the skill for questioning why the rules have been set will make a greater contribution to the existing function of education. Creative drama technique stands out as one of the teaching techniques that get individuals to gain questioning ability.

In light of all this information, the present study was planned based on creative drama training in order to contribute to the achievement of objectives determined in teaching rules and specific solutions to problem areas.

In line with this general purpose, answer to the following question was sought in the study process:

1. How did creative drama method contribute to the solution of the problems determined regarding rule-abiding behaviors?

Method

In this part, explanations have been made under the headings of research design, study group, environment, the role of the implementing researcher, the role of the validity committee, data collection, analysis and interpretation of the data, and credibility.

Research Design

In the study, one of the qualitative research methods, action research design was used. Action research involves conducting research by focusing on the action that will provide improvement and progress through a cyclical perspective by those who are within the process (Hincley, 2008, p. 4). In the literature, there are various models related to action research, including spiral and cyclical models (Kemmis and McTaggart 2000; Mills, 2007; Stringer, 2014). In the study, it was aimed to increase the effectiveness of teaching-learning process by using creative drama method in teaching rules and to ensure students' self-regulation in obeying rules. In this context, in the study, problems experienced in the teaching of rules were determined, applications aiming at solving these problems which included using creative drama method in teaching rules were developed and applied, and solutions to the new problems that might develop in the process were discussed and interpreted. This situation necessitated to keep the process in a continuous cycle. Therefore, action research was found to be consistent with the nature of the present study.

The study was conducted based on Mills' action research process which includes the four steps of identifying an area of focus, collecting data, analyzing and interpreting the data, and developing an action plan.

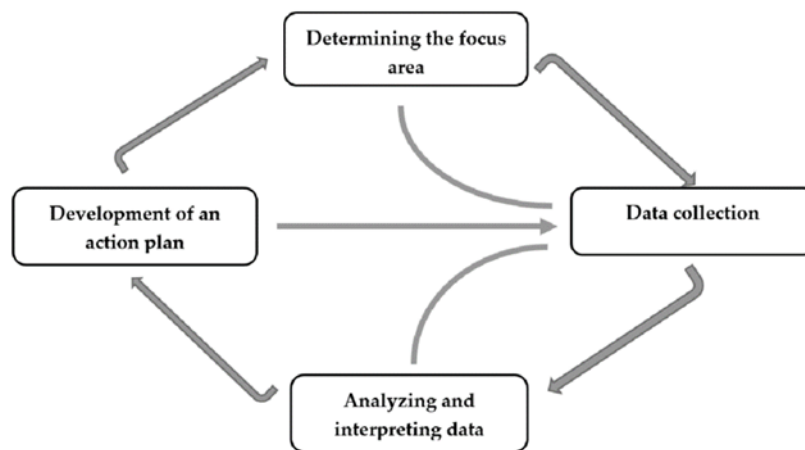

Figure 1. Mills' dialectic action research process

In planning the process, the following steps were followed:

Identifying an Area of Focus: In this stage, necessary studies were conducted in order to identify the current situation. Meetings were held with the school administration, the school's psychological counselling and guidance service, school-parent association representatives, classroom teachers, and students, and problems experienced in obeying rules at school were determined through a needs analysis. As a result of the needs analysis, three basic problem areas were identified, which are knowing the rules, understanding the relationship between rules and rights, and adaptation to social order.

Collecting Data: In this stage, data collection tools which would contribute to the solution to problem areas and research questions were determined. In this context, data collection tools were determined as the researcher's diary, semi-structured teacher and student interview forms, and validity committee voice recordings, which were used as supplementary data.

Analyzing and Interpreting the Data: In this stage, data collection, data analysis, and data interpretation were carried out simultaneously. With the start of the application, the interviews held with the teachers and students and video recordings were analyzed every week, and the necessary parts were transferred to Microsoft Word software. The data obtained by the researcher through macroanalysis were presented to the attention of the validity committee in the weekly evaluation meetings. In the meetings, problems experienced in the application process were discussed, and in line with the recommendations of the members of the validity committee, action plans were revised.

Developing an Action Plan: In this stage, primary school lesson plans were examined, and in what course and outcome framework the subject of rules would be associated with the curricula was identified. It was determined that although the subject of rules was emphasized in almost all courses in the primary school curricula, it was seen that the subject was present as a learning outcome in Life Sciences, Social Sciences, and Human Rights, Citizenship, and Democracy courses. In addition, as a result of the needs analyses performed, it was determined that 4th grade students experienced the most problems in terms of obeying the rules, and it was decided to implement the application with 4th grade students in Human Rights, Citizenship, and Democracy course. The main reason for choosing this course was that the course had a unit titled rules, and unit learning outcomes and problem areas overlapped. In this stage, based on the creative drama method aimed at the course and learning outcomes determined, lesson plans were prepared. The lesson plans prepared were submitted to the validity committee, and the necessary corrections were made. Following each lesson plan, they were discussed with the validity committee, and the defective aspects of the lesson plans were corrected. Moreover, in each application process, student behaviors were observed and evaluated at the end of the process. The lesson plans prepared in line with problem areas were implemented as 6 cycles. The content of action research process is presented in Table 1.

Table 1. *Action research process*

Action plan	Problem areas	Learning outcome of the related course
Cycle 1	Knowing the rules	Questions the concept of rules.
Cycle 2	Knowing the rules	Questions the concept of rules.
Cycle 3	Understanding the relationship between rules and rights	Contributes to the implementation of rules.
Cycle 4	Understanding the relationship between rules and rights	Evaluates the effect of rules on the relationship between freedom and rights.
Cycle 5	Adaptation to social	Explains the importance of rules for the society.

	order		Gives examples to the rules that should be obeyed in daily life.
Cycle 6	Adaptation to social order		Evaluates the contribution of obeying rules to social harmony and co-existence.

The implementation process of the study lasted 6 weeks. It was implemented as 2 lessons per week. When the validity committee indicated that data saturation was reached, implementation process was terminated.

Participant

The study was conducted with the participation of 4th grade students attending a state school in a province in Central Anatolia Region of Turkey. The participants included in the study group were selected according to typical case sampling method, which is one of the purposive sampling methods. This method was preferred so that a group that would represent the main problems experienced in relation to the problem of disobeying rules in each school from all regions of Turkey could be formed. Typical case sampling requires choosing not unusual cases among the cases included in the universe related to the research problem and collecting the data over these groups (Büyüköztürk et al., 2009). In the school where the study was conducted, there were 6 4th grade classes. In line with the typical case sampling, Class 4-B was chosen considering the socioeconomic status and moderate success rate of the students. In this class of 32 students, there were 17 girls and 15 boys. While the students' fathers were mostly civil servants and self-employed, the majority of the mothers were housewives. 5 of the mothers were employed.

The Role of the Implementing Researchers

In action research, the role of the researcher and the relationship he establishes are the essential elements in this process; These are the factors that create the situation that ensures the continuity of cooperation between researchers and other participants as a part of the process (Winter 2005, p.16-17). In this regard, the researchers cooperated with the classroom teacher in the definition of the problem, preparation and implementation of action plans, reflection and evaluation stages that took place after this process, and enabled the active participation of the classroom teacher through semi-structured interviews.

In this study, one of the researchers also plays the role of implementer. The implementing researcher has master's and PhD degree in the field of children's rights. He also has a Creative Drama Instructing Certificate approved by MoNE. The researcher has mostly studied active citizenship, democracy, and children's rights, and in his PhD studies, he took courses on qualitative research methods. The implementing researcher was a classroom teacher in schools affiliated with MoNE for

seven years, and he has been an administrator for two years. In order to ensure mutual harmony and trust in the implementation class, the implementing researcher observed the class as a participant for 20 hours in about 10 weeks between October-January in the 2022-2023 academic year.

The other researcher played the role of facilitating researcher in the research. Participated in preparing action plans before implementation, the researcher prepared action plans, made video recordings, and took notes in the researcher's diary after each implementation. In addition, he held interviews related to the implementation cycles. The researcher also performed macroanalysis of the data obtained and planned and developed cyclical process in line with the opinions of the validity committee. The implementing researcher assumed an objective attitude in the analysis of the data, forming the findings, and reporting process by directly including the participants' opinions in the research.

The Role of the Validity Committee

Before the implementation process of the study, a validity committee consisting of three experts in the field was formed in order to obtain expert opinion on creating the cycles, to ensure the control of the data collected, to get recommendations for solution to the problems that may emerge in the process, and to evaluate the implementation process. There were three experts in the validity committee: one expert to deal with the negative student behaviors dimension of the study (Dr. Member of Faculty – Psychological Counselling and Guidance), one expert to deal with the dimensions of the needs analysis, choosing related outcomes, and designing teaching activities (Dr. Member of Faculty – Classroom Teaching), and one expert for the dimension of action research examinations (Prof. Dr. – Educational Programs and Teaching).

Data Collection Tools

As data collection tools, the researcher's diary, semi-structured interview forms, and validity committee data were used.

The Researcher's Diary: The researcher kept a researcher's diary in order to determine the problems and collect data related to the preparation and realization of the cycles. In the new planning process after each cycle, these data were considered. The researcher observed student interactions related to the subject in the process of being in the school environment and took notes. The process recorded in the researcher's diary and the opinions of the researcher served as a data source in obtaining findings.

Semi-Structured Interview Form: In the study, semi-structured interviews were held as a data collection tool in order to determine teachers' and students' opinions regarding the cycles in the implementation process. In the first stage of the study, i.e., identifying problems stage, interviews were held with two classroom teachers and six students. In the implementation stage, interviews were

held with the classroom teacher and students. The classroom teacher participated in the implementation process as an observer. In the interviews held as unstructured interviews, the classroom teacher pointed out his/her opinions on the process and student behaviors after each cycle. As opinions of the teacher and students regarding activities were taken after each activity in the implementation stage, more than one semi-structured interviews were held. The interviews were held in the vice principal's office. While the interview with the classroom teacher lasted between 20-25 minutes, the interviews held with students took between 5-15 minutes for each student.

Validity Committee Data: In the meetings held with the validity committee, the opinions and recommendations of the members regarding the cycles were recorded with a voice recorder, transcribed later, and used as supplementary data in the study.

Data Analysis

In the study, inductive analysis (content analysis) approach was used in the analysis of the data. Inductive analysis allows discovering latent themes, patterns, and categories in the data, and in contrast to deductive analysis, the findings are determined not by existing frameworks but by the interaction of the researcher with the data (Patton, 2014). The data analysis process of the study consisted of two stages. In the first stage, an analysis was performed on the problem of students' disobeying the school and classroom rules in the school determined. In the process of identifying the problems, the data obtained through participative observation and individual interviews were firstly analyzed at the macro level and then coded one by one to analyze in depth (Creswell, 2008; Glesne, 2015). In qualitative research, the coding of the data set independently by different experts contributes to the objectivity aspect of the research process (Patton, 2014; Glesne, 2015). In order to ensure control coding of the study, help was taken from a research assistant with PhD degree in classroom teaching field. The analyses performed by the implementing researcher and the expert were compared, and in line with the coding and categorizations, themes were created according to the purpose of the study. The codes that emerged as a result of the analysis of the data obtained from the observations and interviews were categorized in themselves and were combined under subthemes. Later, the themes obtained were categorized again, and the data of the first stage of the study were gathered under three themes.

The second stage of the analysis process involved the analysis of the data collected in the implementation process of action plans prepared for the solution to the problems experienced. Following the identification of the problems, the process of teaching rules through creative drama was started. In the implementation process, data collection and data analysis processes were also carried out simultaneously. The codes obtained as a result of the analyses of in-class video recordings, the researcher's diary, validity committee meetings, and interviews in the implementation process were categorized.

Credibility

In order to ensure the credibility of the study, strategies such as being in the research environment for a long time, continuous and careful observation, obtaining in-depth information, data diversity, video and audio recordings, expert opinions, reflection of all opinions of the participants, and detailed description were used. The six action plans carried out in the study were planned, implemented, and evaluated in a cyclical systematic. Thus, the action plan cycle of the study was continuously revised in the implementation process. Validity committee was formed with experts in their fields, and regular meetings were held. This committee helped the process to progress in a proper course.

Ethical Permissions for the Study

In this study, all the rules specified in the "Directive on Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions" were followed. None of the actions specified under the second section of the Directive, "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics", were carried out.

Findings

In this part, problems related to the implementation of the action plan carried out in cycles, validity committee evaluations and recommendations for solution to these problems, and findings related to how interaction was tried to be increased in the process were included.

Cycle 1

In cycle 1, activities prepared with creative drama approach related to the problem of "knowing the rules" that was determined in the analysis of the current situation were included. This activity was created in order to achieve the learning outcome of "questions the concept of rule". In the warm-up period, three different games were played in order to raise students' awareness of the terms "rule" and "violation". The researcher's observation related to the warm-up period is as follows:

"... In the warm-up games played in the classroom, there was a kind of chaos. For example, although we allocated 10 minutes for rule-violation game, as we spent too much effort in order for the students to understand the game and its rules and to play the games according to its rules, the activity finished 10 minutes later than what we planned. There is a dominant situation among students as not listening to one another. Particularly 3-5 students disrupt the classroom dynamics, and this negatively affects the classroom atmosphere" (The Researcher's Diary, 01.03.2023).

In the dramatization part, situations that may develop as a result of students' not obeying the rules were dramatized in different locations. In this part, three different dramatizations involving pair and group dramatizations were designed. Some parts of the students' dialogues in the 4th activity are as follows:

S19: "Excuse me, madam? It is forbidden to take photos here."

S21: "Why are you warning only me? The person in the front took one just now."

S19: "I didn't see him. I would if I had seen."

S21: "If you did not warn him, then don't warn me either. Do I have to obey the rules?"

S19: "Of course, you do."

S21: "Of course, I don't..."

As it can be seen in this dialogue excerpt, it was determined that the students' information regarding rules was shallow, and that the dramatization lasted very short. It was noted in this dramatization that the individual who was in charge did not know what to do when an individual did not obey the rules.

In the evaluation part, rules and punishment concepts were discussed, and the issue of sanctions came to the agenda. The opinion of the classroom teacher regarding the process is as follows:

"...We do not play interactive games in our class. There are too many students. I have 32 students in my class, and 6 of them are foreign nationals. Therefore, I always experience these problems as we do now. In fact, if they obeyed the rules in class, these activities would not be needed. My student coded S12 has behavior disorder and always does such things in other times as well. Not listening to others and not asking for permission to speak are among the problems we frequently encounter" (Classroom Teacher, 01.03.2023).

In addition, in the evaluation stage, when they were asked what should be done to someone who did not obey the rules, the majority of the students stated that those violating the rules should be punished.

As a result, it was seen that no improvement was achieved regarding the solutions to the related problem areas in this cycle. In the meeting held with the field experts, it was decided that the activities aimed at the main problem titled "knowing the rules" should be continued.

Cycle 2

Based on the developmental situation and the decisions of the validity committee, plans were made on the subject of "knowing the rules" regarding the same outcome. It was observed that the students experienced problems in terms of knowing the rules. In the plans prepared considering the lack of knowledge and awareness in this subject, emphasis was placed on the rules to be obeyed in social spaces such as home, school, and hospital. Three games were played on rules and social requirements in the warm-up period. With these games, it was aimed for the students to internalize the necessity of the rules. The classroom teacher's opinion on the warm-up period is as follows:

"In the warm-up games related to social rules, the students now understood the issue better. During the game, they were more compliant compared to the first week. The answers they gave on who would set the rules surprised me. In fact, students thinking that the building manager whom they saw as the rule setter would only introduce rules made me realize that they did not attach any value to collaboration and team opinions" (Classroom Teacher, 08.03.2023).

In the dramatization part, four activities which included dramatic situation and group works were designed. In these activities, the chaos caused by disobeying the rules were dramatized. Some of the students' opinions regarding the question asked to them at the end of the part "What did you notice in the dramatization part?" are as follows:

"In the dramatization, I noticed that I had difficulty in warning those who did not obey the rules" (S7).

"In the dramatizations, I noticed that if we actually obeyed the rules, we would have a more regular life" (S19).

"We had already experienced the event we dramatized here with our upper floor neighbor" (S22).

"I think if everyone obeyed the rules, we would not live such events" (S30).

When the students' opinions were examined, it was seen that the students were aware that disobeying rules lead to social problems. The students who could associate the events in the dramatizations with daily life could indicate the reasons that might lead to chaos.

In the evaluation part, drawing activity was done with pamphlets, advertisement statements, and station technique. The researcher's observation record sample in the evaluation process of the second action plan is as follows:

"It is noteworthy that the students worked in collaboration throughout the activities. The problems experienced in the first week seem to have decreased. The students worked quietly throughout the activities and willingly participated in the activities. The students, who listened to each other and spoke after taking permission, show progress in terms of obeying the rules" (Researcher's Diary, 08.03.2023).

It was noted that the students formed reasonable sentences related to why there should be rules throughout the activity. This shows that the students understood the structure and function of the rules. However, it can be stated that they had an authoritarian perspective based on the persons in charge in terms of setting the rules.

Cycle 3

In the meetings held with the validity committee, it was pointed out that the students needed activities in which they can establish empathy in order for them to internalize the process, and activities that would get the students to gain empathy skills were added. Cycle 3 was designed for the problem area of "understanding the relationship between rules and rights" and the learning outcome of "contributes to the implementation of the rules."

In the warm-up period, games that emphasized written rules were played. In this part, where the reasons for being misunderstood and chaos were discussed, some of the dialogues experienced during the interim evaluation questions asked by the implementer are as follows:

Researcher: "Were you disturbed by the parasites?"

S7: "Yes, teacher. I could not hear anything. They yelled a lot."

Researcher: "Do you also experience such situations in your daily life in which you are disturbed?"

S8: "Yes, sometimes they talk without raising their hand, and I get disturbed."

Implementing Researcher: "How do you solve such situations in your daily life where you feel disturbed?"

S8: "I tell my teacher."

Researcher: "What does your teacher do then?"

S8: "S/he warns them. If s/he gets very angry, s/he punishes them."

As seen in the communication excerpt, the students wanted punishment method to be applied when rules are not obeyed.

In the dramatization part, the factors effective in introducing the rules were handled in four different dramatization activities in groups of four. The classroom teacher's opinion on the dramatization part is as follows:

"The students liked the frozen image studies a lot. They understood that such a thing happened to them as they did not obey the rules before the event. Later, they thought that they were fined because they violated the rules" (Classroom Teacher, 15.03.2023).

In the evaluation part, two evaluation studies on written and unwritten rules were carried out. The researcher's observation record sample in the evaluation process of the third action plan is as follows:

"When we asked the children who sets the rules, they always said the 'authorities'. It is noteworthy that the children did not give a clear answer regarding whether they had a role in the creation of social or unwritten rules. They also said no to the question "Can children change the rules?" (Researcher's Diary, 15.03.2023).

It was observed that the students noticed their duties and responsibilities in terms of obeying the rules throughout the activities. In these activities which developed empathy skills, the students understood why written and unwritten rules emerged. In addition, the students still saw their teachers as rule setters, and the thought that they could not change the rules was dominant among them.

Cycle 4

By sticking to the problem area of "understanding the relationship between rules and rights", activities suitable for the learning outcome of "evaluates the effect of the rules on the relationship between freedom and rights" were designed. In the warm-up period, three games on the terms "freedom", "rights", and "sanction" were designed. The classroom teacher's opinion on the warm-up period is as follows:

"In actions created by the children related to each word, it turned out that they actually knew the meanings of the words. In the action they found regarding the word "sanction", they had a tough and unmerciful look in their eyes. Negative emotions that this word created in the students seem to be a lot. In fact, the children were quite frightened by sanctions" (Classroom Teacher, 22.03.2023).

In the dramatization part, the students did creative writing and dramatization activities. The students' answers to the interim evaluation question asked by the researcher "what did we see in the dramatizations we watched?" are as follows

S8: "We have to obey the rules to be happy."

S12: "If we love ourselves and our family, we need to obey the rules."

S14: "If we do not obey the rules, we get punished. Or we are faced with a sanction."

S17: "If we are going upstairs, and children are going downstairs, we need to give way to them."

As seen in the students' answers, the students thought individually in terms of obeying the rules, and they did not mention the welfare of the society and peace environment.

In the evaluation part, by doing matching and oral answer activities, students' learning was tested. Observation records related to the evaluation part are as follows:

"In the matching activity, it was seen that the students were informed about the words. Although the children did not mention control mechanisms in setting rules such as rewards, they talked about negative enforcements such as punishment. They did not declare any opinions on the severity and intensity of the punishment. They were aware that they faced sanctions such as their peers not playing with them when they disobeyed the social rules. The children stated that they had to apologize to their friends in order to return to the game" (Researcher's Diary, 22.03.2023)

Throughout the activities, it was observed that the students' knowledge of the words "rules, freedom, rights, and sanction" increased. When they answered the questions related to the rules, they mentioned individual interests but did not explain that the rules were necessary to increase everyone's welfare and live in a peaceful, productive, and safe environment.

Cycle 5

In Cycle 5, activities related to the problem area of "adaptation to social order" and the learning outcomes of "explains the importance of rules for the society" and "gives examples to the rules that need to be obeyed in daily life" were prepared. In the warm-up period, activities on why punishment is necessary for individuals who disrupt the social order were designed. In these activities, where the supremacy of law was emphasized, not only individual but also social harms of individuals' disobeying rules were mentioned. The classroom teacher's opinion on the warm-up period is as follows:

"The negative situations that would emerge as a result of disobeying rules are clearly stated by the children. However, they gave individual answers in this regard by emphasizing the negative situations that would be inflicted on themselves. The punishments that would be given to those who did not obey the rules were generally physical punishments" (Classroom Teacher, 29.03.2023).

In the two activities planned for the dramatization part, in pair and 4-person group dramatizations, inquiries were made regarding why rules existed. Observation records regarding the dramatization part are as follows:

"The students gave extremely positive and reasonable answers throughout the dramatization activities. The children made interpretations about the social rules they learned. They were also able to explain why certain behaviors were not appropriate" (Researcher's Diary, 29.03.2023).

In the evaluation part, civil society and state cooperation and the issue of disobeying rules were handled. Meeting and letter writing activities were done. Some students' opinions on the evaluation part are as follows:

"I want to send the letter to the Parliament in Ankara" (S1).

"Disobeying rules should not be a choice. Non-governmental organizations should do some works on this issue. For example, they can also write letters to the Parliament for everyone to obey the rules" (S28).

"Non-governmental organizations should determine the rules one by one in their meetings" (S32).

When the students' opinions were analyzed, it was seen that the students attributed some roles to the civil society in terms socially obeying the rules. Previously, the students had not commented on their roles in the creation of social roles, but now they started to be aware of their roles. Throughout the activities, the importance of rules for the society and rules in daily life were discussed.

Cycle 6

In Cycle 6, activities related to the problem area of "adaptation to social order" and the learning outcomes of "evaluates the contribution of obeying orders to social harmony and co-existence" were prepared. In the warm-up period, adaptation and brain storming activities were designed. The importance of the rules in terms of ensuring adaptation and social harmony was emphasized. The students' opinions related to the warm-up period interim questions are as follows:

Implementer: "Did anything disturb you while you were dancing?"

S19: "Yes, teacher. The occasional sound of the horn disturbed me a lot."

S23: "I was disturbed by the scream."

S25: "In fact, I also get used to those sounds over time."

Implementer: "What did you do to get rid of this disturbance?"

S18: "Nothing."

Implementer: "Well then, who could do something?"

SS4: "For example non-governmental organizations could do something."

S32: "We can do something too. It is our duty to warn them."

S20: "Yes, when we join non-governmental organizations, we can also collaborate with them."

As seen in the communication excerpt, the students now started to understand their transformative roles in creating and obeying rules.

In the three activities prepared for the dramatization part, it was aimed for the students to inquire about why social rules emerged. The students were asked to present introductory information about a country. Through dramatization activities, they were informed about the emergence of rules. The classroom teacher's opinion regarding the dramatization part is as follows:

“In the dramatization activities, the written and unwritten rules that may exist in this country were reasonably revealed by the children. I observed that the idea of social contract emerged in the dramatizations. Now, while setting rules, the children mention not an authority but social contracts. (Classroom Teacher, 05.04.2023).

In the evaluation part, cards for opinion taking and conclusion writing were used. Observation records regarding the evaluation part are as follows:

“In the opinion taking activity through fishnet, the students stated that they liked the activity a lot. They mentioned that the rules shaped the social life, and they said that the activities they did throughout the process were beneficial. In addition, it was observed that the cognitive change in the students was reflected onto their behaviors. Now, the students have more democratic values, and they are sensitive about displaying behaviors such as listening to each other and standing in line. In the conclusion writing cards, the students wrote that they grasped the importance of obeying the rules” (Researcher’s Diary, 05.04.2023).

Throughout the activities, the students were asked to establish a country and determine the rules to be obeyed in that country. In these activities, the students assigned themselves roles in terms of setting and changing rules by setting rules and changing them.

Conclusion, Discussion and Recommendations

Students need teaching and learning environments that will help them to recognize the logic behind social rules, understand the causes of social standards, gain knowledge about self-regulation behaviors while studying in line with these values. This finding is consistent with the results of the study conducted by Thornberg (2008). If teachers want their students to adopt a rule, it is important for the students to make sense of the rule, that is, to understand and recognize the reasons behind the rule (p. 57). The four pillars of education declared in 1996 UNESCO International 21st Century Education Commission provide a framework for teaching children the traditional norms that are necessary for peaceful and productive education (Delors, 2013). This education includes describing, explaining, reasoning, role-playing, modelling, providing constructive feedback, and showing the rules by applying (Carter, 2016). One of the important methods and techniques that will contribute to this education is creative drama. The present study is similar to the studies that demonstrated the positive contribution of creative drama to students’ comprehension, acquiring knowledge, and questioning skills (Drege, 2000; Güleç, Bağçeli and Onur, 2008; Adıguzel, 2015).

As a result of the study, it was determined that the students obeyed the rules at school and in class more, valued the opinions of their peers, and asked for permission to speak. Creative drama technique contributes to creating a democratic environment in classrooms. The results of the present study overlap with the results of studies that demonstrated the positive contribution of democratic environments to school and classroom management (Şahin, 2002; Arabacı, 2005; Çelebi Öncü and İra, 2016; Bıyık, 2019).

In the initial stages of the cycles, it was noted that the students did not assign themselves any roles in terms of setting rules and changing them. In the interviews held, whether the children had

any roles in the creation of the rules and what these roles were, if any, could not be clearly determined. As the cycles progressed, the students started to question who sets the rules. This situation is consistent with the studies in which it was demonstrated that the students considered the issue of how the rules were initiated while deciding on whether the rules could be changed and who would change them (Friedman and Neary, 2008; Zhea and Kushinir, 2017). In the last cycle, the students started to believe that they had the power to change the rules by making social contracts. These results are similar to the results obtained in the studies conducted by Warneken, Grafenhainn and Tomasello (2012) and Schmidt, Rakoczy, Mietzsch and Tomasello (2016).

In conclusion, the use of creative drama method in teaching rules contributed to the solution to the problem areas of knowing the rules, understanding the relationship between rules and rights, and adaptation to social order.

It was observed that the greatest contribution by creative drama was made to the problem area of adaptation to social order among problem areas determined. This situation may have resulted from the fact that the desired efficiency of the lessons done in cycles was achieved in the last cycle. It is also believed that better analysis of the problems experienced in adaptation to social rules in a spiral manner in previous cycles contributed to this result.

In the present study, problem areas in teaching rules were determined, and action plans were followed aiming at providing a solution to these problem areas. In line with the results obtained, the following recommendations were made:

- In the study, problem areas related to knowing the rules, understanding the relationship between rules and rights, and adaptation to social order were examined. In future studies, different problem areas regarding obeying rules can be investigated.
- In addition to creative drama applications, problem areas related to teaching rules can be examined through different program development models.
- In cooperation with experts from different fields, studies can be conducted on students' negative and positive opinions regarding rules.
- As a result of this application, it was seen that there occurred a behavior change in students regarding obeying the rules. Other studies can investigate whether this change is permanent or not.
- There is a need for studies to be conducted on the role of cultural inputs in children's obeying the rules, how they shape the messages they receive from parents and other adults, or what type of role they play by directly observing others. The importance of individual, social, and legal sanctions in children's deciding on obeying the rules can be investigated.

- In future studies, a larger sample can be chosen, and both intracultural regional variations and developmental changes can be analyzed.

References

- Adıgüzel, Ö. (2015). *Eğitimde yaratıcı drama (7. baskı)*. Pegem Akademi Yayıncılık
- Arabacı, İ. B. (2005). Öğretme-öğrenme sürecine öğrencilerin katılımı ve sınıfta demokrasi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 316, 21-27.
- Bıyık, S. (2019). *Demokratik okul bağlamında bir okul geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs.
- Büyükoztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. & Kılıç Çakmak, E. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Carter, M. A. (2016). Social rules according to young children. *Australasian Journal of Early Childhood*, 41(2), 32–40.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Boston: Pearson Publishing
- Çelebi Öncü, E. & Özenç İra, G. (2016). Bir Uygulama Modeli Olarak Sınıf İçi Kurallar İle Yaşama Yönelik Değerler Kazandırma. *Turkish Studies*, 11(19), 215-222
- Delors, J. (2013). The treasure within: Learning to know, learning to do, learning to live together and learning to be. What is the value of that treasure 15 years after its publication? *International Review of Education*, 59(3), 319–330. doi: 10.1007/s11159-013-9350-8
- Doyle, W. (1986) "Classroom organisation and manegement", *handbook of research on teaching*, (3rd ed.), Macmillian Pub.
- Drege, A. S. (2000). *Drama in the high school english classroom" pedagogical theory and practical application*. Unpublished Doctolm Dissertation, The Universty of North Dakota
- Friedman, O., & Neary, K. R. (2008). Determining who owns what: Do children infer ownership from first possession? *Cognition*, 107(3), 829–849.
- Glesne, C. (2015). *Nitel araştırmaya giriş*. (Çeviri Editörleri Ali, Aksoy, Pelin Yalçınoglu). (5. Baskı). Nobel Yayıncılık.
- Hinchey, P. H. (2008). *Action research primer*. Peter Lang.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. (2000). Participatory action research. N. Denzin & Y. Lincoln (Ed.), *Handbook of qualitative research içinde* (2. bs., s. 567-605). Thousand Oaks. Sage.
- Marzano, R.J. & Pickering, D.J. (2003). *Classroom management that Work: Research-based Srtrategies for Every Teacher*. ASCD, USA
- Mills, G. E. (2007). *Action research a guide for the teacher researcher*. Pearson Merril Prentice Hall.

- Oliver, R. M., Wehby, J. H., & Reschly, D. J. (2011). Teacher classroom management practices: Effects on disruptive or aggressive student behavior. *Campbell Systematic Reviews*, 7(1), 1-55.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, Ed. ve Çev.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Rakoczy, H., Hamann, K., Warneken, F. & Tomasello, M. (2010). Bigger knows better: Young children selectivity learn rule games from adults rather than from peers. *The British Journal of Developmental Psychology*, 28 (4), 785-798.doi:10.1348/026151009X479178
- Schmidt, M. F. H., Rakoczy, H., Mietzsch, T., & Tomasello, M. (2016). Young children understand the role of agreement in establishing arbitrary norms—But unanimity is key. *Child Development*, 87, 612–626.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Gazi Kitabevi.
- Stringer, E. T. (2014). *Action research*. Thousand Oaks, Sage Publications.
- Şahin, E. (2002). Etkili sınıf yönetimi için kurallar oluşturmada pozitif disipline dayalı bazı öneriler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XV(1), 341-353.
- Thornberg, R. (2008c). Values education as the daily fostering of school rules. *Research in Education*, 80(1), 52.
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (2022), <http://www.tdksozluk.com> (erişim tarihi: 18.12.2022)
- Warneken, F., Gräfenhain, M., & Tomasello, M. (2012). Collaborative partner or social tool? New evidence for young children's understanding of joint intentions in collaborative activities. *Developmental Science*, 15, 54–61.
- Winter, R. (2005). Some principles and procedures for the conduct of action research. In O. Zuber-Skerritt (Ed.), *New directions in action research* (pp. 9-22). Falmer Press.
- Yeşil, R. (2002). *Okul ve ailede insan hakları ve demokrasi eğitimi* (1. Baskı.). Nobel Yayın Dağıtım. Zhao, X., & Kushnir, T. (2018). Young children consider individual authority and collective agreement when deciding who can change rules. *Journal of Experimental Child Psychology*, 165, 101–116.